

Drs. C. van der Enden

BESLISSINGSCALCULATIES

Samsom, Alphen a/d Rijn, 1975, 299 blz.

door Prof. I. van der Zijpp

Aan het begin van dit boek wordt geconstateerd, dat integrale kostencalculaties van belang kunnen zijn voor de lange-termijncontrole op het bestaansrecht van de verschillende bedrijfsactiviteiten alsmede voor de vaststelling van balanswaarden en interne verrekenprijzen, maar dat integrale kostencalculaties niet ten behoeve van de besluitvorming dienen te worden gemaakt. Beslissingen moeten naar het oordeel van de auteur op een beoordeling van verwachte ontvangsten en uitgaven worden gebaseerd. Hiervan uitgaande geeft hij een beeld van de raming van geldstromen, de techniek van de projectevaluatie, het bepalen van minimale rentabiliteitseisen, het opstellen van ondernemingsmodellen, de organisatie van de projectbegeleiding en andere hieraan verwante onderwerpen. Tenslotte wordt de toepassing van de behandelde methoden op een aantal belangrijke beslissingsvraagstukken met een uitgebreid voorbeeld toegelicht.

De berekening van zogenaamde economische profielen neemt een belangrijke plaats in het totaal der geschetste calculatiemethoden in. Teneinde het economische profiel van een investeringsproject te bepalen, raamt men eerst de kasstroom van dit project, d.w.z. de reeks jaarsaldi van de met het project samenhangende geldstromen. Vervolgens bepaalt men de respectievelijke contante waarden van de opeenvolgende jaarsaldi. Tenslotte wordt het economisch profiel van een project, mits de alternatieve opbrengstwaarde gedurende de gebruiksduur van het project constant is, gevormd door de reeks bestaande uit: de contante waarde van het kassaldo in jaar 1, de som van de contante waarden der kassaldi in de jaren 1 en 2, de som van de contante waarden der kassaldi in de jaren 1, 2 en 3 ... t/m de som van de contante

waarden van de kassaldi in alle jaren van de gebruiksduur. Het laatste bedrag is vanzelfsprekend gelijk aan de contante waarde van het gehele project. Als een project een veranderende alternatieve opbrengstwaarde heeft, moet men ter bepaling van het economische profiel extra berekeningen uitvoeren; wij gaan hieraan te dezer plaatse voorbij. Geeft men het economisch profiel weer in een coördinatenstelsel waarvan de horizontale as de tijd en de verticale as de som van de contante waarden der voorgaande jaarsaldi aanduidt, dan verkrijgt men normaliter een curve die aanvankelijk onder de horizontale as daalt en later daarboven uitstijgt; vanaf een zeker punt tot aan het eind van de gebruiksduur vertoont de curve meestal een horizontaal of dalend verloop tot aan de uiteindelijke contante waarde van het totale project. Elk punt van de curve geeft de contante waarde van het project aan voor het geval het project op het daarbij behorende tijdstip zou moeten worden geliquideerd. Het is duidelijk dat een project riskanter is naarmate het economisch profiel aanvankelijk verder onder de horizontale as daalt en/of op een later tijdstip daarboven komt.

Het werk van Drs. Van der Enden heeft naar ons oordeel grote verdiensten. Hij behandelt een groot aantal onderwerpen op duidelijke en overzichtelijke wijze terwijl zijn pleidooi voor het berekenen en hanteren van economische profielen overtuigend is. Er moet wel worden geconstateerd dat zijn boek een eenzijdig beeld van het totaal der beslissingscalculaties in ondernemingen geeft doordat de integrale kosten-calcuatie met enkele woorden wordt afgedaan; aangezien de meeste problemen zowel in termen van geldstromen als in termen van opbrengsten en integrale kosten kunnen worden gesteld en opgelost en de keuze tussen verschillende calculatiemethoden alleen door het gemak van de mogelijke berekeningen in een specifieke situatie dient te worden bepaald, achten wij het onjuist één calculatiemethode op de voorgrond te plaatsen en de ander ten achter te stellen. Dit neemt niet weg, dat wij de lezing van het boek van harte aanbevelen.